

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства юстиції України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України
про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності
за приниження громадян за мовною ознакою»,
внесений на розгляд Верховної Ради України
народним депутатом України Юрченком О.М.

(реєстр. № 10332 від 12 грудня 2023 року)

до першого читання

Міністерство юстиції України опрацювало проєкт Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за приниження громадян за мовною ознакою» (далі – проєкт Закону) та висловлює такі зауваження концептуального характеру до нього.

1. Як зазначено у пояснювальній записці, проєкт Закону розроблено з метою захисту громадян від дискримінації за мовною ознакою. З цією метою проєктом Закону пропонується внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) та запровадити адміністративну відповідальність за «приниження громадян за мовною ознакою» шляхом доповнення новою статтею 173⁶ «Приниження громадян за мовною ознакою», а також покласти на Уповноваженого із захисту державної мови розгляд справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з приниженням громадян за мовною ознакою (запропоновані зміни до статті 244²⁴ КУпАП).

Слід зазначити, що згадані положення проєкту Закону не відповідають принципу юридичної визначеності в частині запровадження поняття «приниження громадян за мовною ознакою».

Конституційний Суд України неодноразово наголошував на необхідності дотримання принципу верховенства права. Так, у Рішенні від 20.06.2019 № 6-р зазначено, що у контексті статті 8 Конституції України юридична визначеність забезпечує адаптацію суб'єкта правозастосування до нормативних умов правової дійсності та його впевненість у своєму правовому становищі, а також захист від свавільного втручання з боку держави. Юридичну визначеність необхідно розуміти через такі її складові: чіткість, зрозумілість, однозначність норм права; право особи у своїх діях розраховувати на розумну та передбачувану стабільність існуючого законодавства та можливість передбачати наслідки застосування норм права (законні очікування) (підпункт 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення).

Звертаємо увагу, що відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» з метою сприяння функціонуванню української мови як державної у сферах суспільного життя на всій території України діє Уповноважений із захисту державної мови, завданнями якого є захист української мови як державної; захист права громадян

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 8169-11.1.2-23 від 25.12.2023

Підписувач Малюська Денис Леонтійович

Сертифікат 3ED5083160D8C59B04000000E04446007171D100

Дійсний з 20.02.2023 12:20:56 по 20.02.2024 12:20:56

України на отримання державною мовою інформації та послуг у сферах суспільного життя, визначених цим Законом, на всій території України і усунення перешкод та обмежень у користуванні державною мовою (частини перша, друга статті 49 Закону).

Таким чином, вважаємо, що покладення на Уповноваженого із захисту державної мови розгляду справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з приниженням громадян за мовною ознакою, не повною мірою узгоджується зі статусом Уповноваженого, визначеним Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

2. Крім того, у Верховній Раді України зареєстровано проєкт Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо боротьби з проявами дискримінації» (реєстр. № 5488 від 13.05.2021, внесений Кабінетом Міністрів України), положеннями якого, зокрема, КУпАП доповнюється новою статтею 188⁵⁶, якою передбачається відповідальність за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації, що полягає у прямому чи непрямому обмеженні прав або встановленні прямих чи непрямих привілеїв громадян, зокрема, за мовними ознаками.

При цьому правом складати протоколи за вказаною статтею пропонується наділити уповноважених осіб Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та представників Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а суддів районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів – повноваженнями з розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 188⁵⁶ КУпАП (у редакції проєкту Закону).

Міністр юстиції України

Денис МАЛЮСЬКА